

Тема: Валерій Шевчук. «Чотири сестри». Замальовка життєпису письменника. Тема зміни пір року, її художнє втілення. Значення мотиву сну та змалювання родинних взаємини між сестрами. Осмислення символічного змісту казки-притчі.

Очікувані результати: учень/учениця

- уважно слухає літературні казки, повідомлення про життя та творчість автора літературної казки «Чотири сестри»;
- відповідає на запитання за змістом почутого;
- читає виразно літературну казку і переказує її зміст;
- візуалізує почуте повідомлення, використовуючи таблиці, схеми для відтворення змісту, структурування навчальної інформації;
- розрізняє елементи реального та фантастичного в казці;
- ознайомлюється з інтерпретаціями казок у різних видах мистецтва, зокрема в образотворчому і музичному контексті;
- висловлює свої міркування про здобутий досвід;
- знаходить у тексті літературної казки теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність;
- характеризує поведінку персонажів казки та їхні вчинки;
- ефективно використовує інформаційні ресурси (сайти) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;
- створює за мотивами прочитаної казки власний медійний продукт (комікс);
- збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності літературних казок.

Види навчальної діяльності: вправа «Долонька», випереджувальне завдання, вправа «Очікування», анкета письменника, читання в ролях, «Літературознавча скарбничка», гра «Ти – мені, я – тобі», руханка, гронування «Реальне і фантастичне», мистецька галерея, вправа «Синтез думок», поєдинок думок, напівтести, кроссенс, вправа «Світлофор знань», QR-коди.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання:заготовки у формі кульки, вирізані з кольорового паперу, таблиця «Анкета письменника», музичний трек Антоніо Вівальді «Чотири пори року», електронне покликання на руханку, таблиця до вправи «Синтез думок», напівтести, картинки до кроссенса, вирізаний з картону світлофор.

Урок формує такі компетентності:

- вільне володіння державною мовою;
- математична;

- компетентності в галузі природничих наук і технологій;
- інноваційність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності;
- культурна;
- підприємливість і фінансова грамотність.

Наскрізні вміння:

- читати з розумінням;
- висловлювати власну думку усно і письмово;
- критично та системно мислити;
- діяти творчо;
- виявляти ініціативність;
- здатність логічно обґрунтувати позицію;
- конструктивно керувати емоціями;
- оцінювати ризики;
- приймати рішення;
- розв'язувати проблеми.

ТЛ: портрет, алегорія.

МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки В. Шевчука «Панна квітів. Казки моїх дочок», Брейгель «Пори року»; музичне мистецтво – «Чотири пори року» Антоніо Вівальді.

МЗ: музичне мистецтво, образотворче мистецтво.

*Зима, весна, яскраве літо
І осені барвисті шати...
Живемо у прекраснім світі.
Його потрібно пізнавати.
І.Тарасенко*

Перебіг уроку

I. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

1. Вправа «Долонька».

Учні своєю долонькою доторкаються до долоньки однокласника, передаючи позитивний настрій.

II. Актуалізація суб'єктивного досвіду учнів.

1. Випереджувальне завдання.

Учні читають загадки про пори року (можна ті, які складали на попередніх уроках).

III. Оголошення теми уроку. Цілевизначення і планування.

1. Оголошення теми уроку.

2. Учитель звертає увагу на епіграф уроку.

3. Цілевизначення і планування.

Вправа «Очікування».

Перед дітьми – вирізані з паперу заготовки різнокольорових кульок, на яких вони записують свої очікування від уроку.

IV. Опрацювання навчального матеріалу.

1. Слово вчителя про письменника.

- Як ви думаєте, які казки в такій збірці, що має назву «Панна квітів»?
- Про що вони можуть розповідати?

Книжка відомого українського письменника Валерія Шевчука «Панна квітів» складена з казок, написаних для дітей за допомогою донечок автора. До збірки увійшли такі надзвичайно цікаві, самобутні та химерні казочки, як: «Золотий стіл», «Чотири сестри», «Місто без квітів», «Бігунець та котило», «Панна квітів», «Дівчинка, котра шукала маму».

Валерій Шевчук є лауреатом Державної премії України імені Т.Г.Шевченка. Казки письменника відзначаються химерністю й незвичайністю, із широкою фантазією й самобутністю йдуть вони на зустріч

із читачем. Сьогодні ми й проведемо віртуальну зустріч з Валерієм Шевчуком.

3. Анкета письменника.

Діти складають анкету письменника за зразком, користуючись підручником (с. 65-66).

Прізвище, ім'я, по батькові	
Роки життя	
Місце народження	
Цікавинки із дитинства письменника	
Де навчався	
Перші творчі спроби	
Що написав	

Додаткову інформацію про письменника можна знайти за QR-кодом.

Електронний доступ: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> ,
<https://dovidka.biz.ua/valeriy-shevchuk-biografiya-skorocheno/>

4. Робота з текстом. Читання в ролях.

Учитель підбирає певні епізоди.

5. «Літературознавча скарбничка».

Алегорія (дав.-гр. ἀλληγορία — іносказання) — спосіб двопланового художнього зображення, що ґрунтується на приховуванні реальних осіб, явищ і предметів під конкретними художніми образами з відповідними асоціаціями та характерними ознаками приховуваного. Алегоричні образи переважно є втіленням абстрактних понять, які завжди можна розкрити аналітично. Значення алегорії, на відміну від багатозначного символу, однозначне і відділене від образу; зв'язок між значенням і образом встановлюється за подібністю.

Портрет (фр. *portrait*, від старофранц. *portraire*) — відтворювати щонебудь, людей, що існують або існували в реальній дійсності, у тому числі

художніми засобами (живопису, графіки, гравюри, скульптури, фотографії, поліграфії, відео), а також у літературі та криміналістиці (словесний портрет). Портрет у літературі — один із засобів художньої характеристики, що полягає в тому, що письменник розкриває типовий характер своїх героїв і висловлює своє ідейне ставлення до них через зображення зовнішності героїв: їх фігури, особи, одягу, рухів, жестів і манер.

4. Гра «Ти – мені, я – тобі».

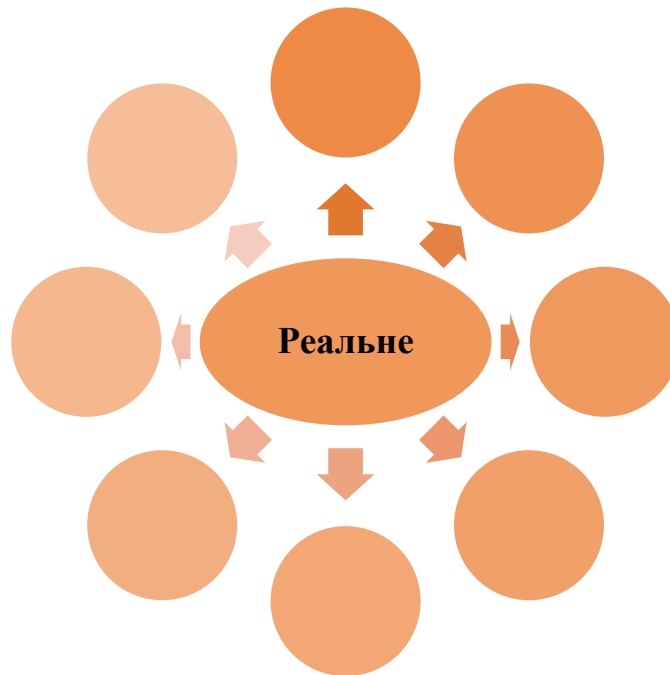
Діти ставлять один одному запитання за змістом казки.

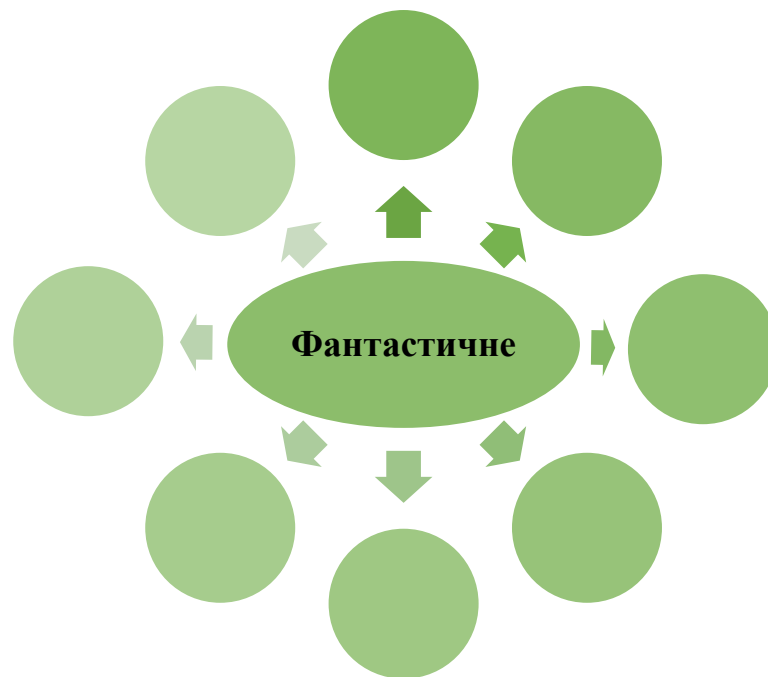
5. Руханка.

Учні за вчителем виконують певні рухи під музику Антоніо Вівальді «Чотири пори року»

Електронний доступ: <https://www.youtube.com/watch?v=jaGrnoqile8>

6. Грокування «Реальне і фантастичне у казці».

7. Мистецька галерея.

Над картинами «Пори року» Брейгель працював протягом 1565 року. Цей цикл викликає бурхливі дебати дослідників. Мистецтвознавці не можуть зійтися в думці про кількість картин, які спочатку входили в серію за задумом автора. Одна група дослідників вважає, що автор присвятив кожному з 12 місяців по одній картині. Друга група – що картин всього 4 і присвячені вони сезонами року.

У картинах циклу «Пори року» Брейгель починає виводити на передній план фігури людей. У більшості випадків це селяни, заняття яких визначаються порою року. Таким чином, Брейгель позиціонує людину як частину природи. Усі пейзажі автора вражають своєю величчю, але при цьому вони напрочуд затишні. Брейгель зміг відмінно передати атмосферу Нідерландів. Та й взагалі, у художника був талант підносити найпростіші речі як справжнє диво.

8. Вправа «Синтез думок».

Учні об'єднуються у 4 групи за порами року. Кожна група працює над певним образом, виписуючи із тексту цитати до героїнь, а також узагальнює риси їхнього характеру.

Пора року	Імена героїв	Опис із тексту	Риси характеру
Зима			
Весна			
Літо			
Осінь			

9. Вправа «Поєдинок».

Продовжити думку «Ця героїня найкраща, тому що...»

10. Напівтести .

Напівтести побудовані так, що учні самостійно мають вписати правильну відповідь.

1. Хто герої твору В.Шевчука «Чотири сестри»?

А. Зима, Весна, Ніч.

Б. Літо, Осінь, Прибулець.

В.

Г. Сніг, Хурделиця, Чорний птах.

2. Як жили сестри на початку твору?

А....

Б. Зеленокоса сестра не любила Білокосу.

В. Синьокоса сестра керувала всім.

Г. Сестри постійно сперечалися, чия черга керувати.

3. Скільки разів ходила Зеленокоса сестра до Білокососої, щоб нагадати, що вже прийшла весна?

А. 8 разів.

Б. 5 разів.

В. 1 раз.

Г....

4. Хто насправді керував діями Білокосої і не дозволяв дивитися їй у люстерко?

А...

Б. Жовтокоса сестра.

В. Чорний Вітер.

Г. Володарка Світу.

5. Кого символізували сестри?

А. Чотири сторони світу.

Б....

В. Чотири напрямки вітру.

Г. Чотири кралі.

6. Про кого сказано «... вже аж зовсім на красуню не подобала. Була це похила баба, зморшкувата, незугарна й нечупарна»?

А. Весну.

Б. Літо.

В. Осінь.

Г....

11.Кроссенс.

З картинок, що є у дітей на столі, учні складають кроссенс.

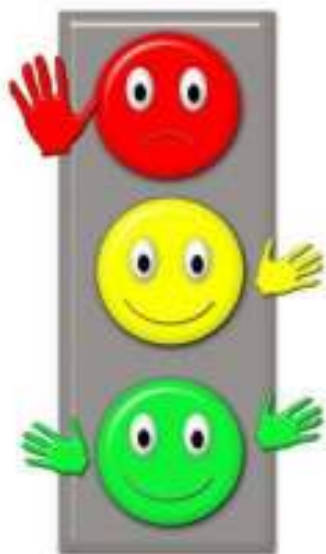
V. Рефлексивно-оцінювальний етап.

1. Вправа «Долонька»

Учні своєю долонькою знову доторкаються до долоньки однокласника, передаючи позитивний настрій.

2. Вправа «Світлофор знань».

Перед кожним учнем є вирізаний із картону світлофор, а також запитання, які стосуються певного кольору. Діти вибирають запитання, а вчитель відповідно реагує на колір.

Які проблеми виникли?

Які питання ще є?

Чого я навчився сьогодні?

3. Заключне слово вчителя.

Сьогодні В. Шевчук — викладач Київського національного університету імені Т.Шевченка, ведучий історико-суспільних програм Українського радіо: «Козацька держава», «Київ, культурний і державний», «Загадки і таємниці української літератури», «Цікаве літературознавство».

Письменник усвідомлює своє незаперечне місце в історії української літератури й наголошує: «Ми повинні бути людьми своєї української культури». Йй він присвятив своє подвижницьке життя письменника за покликанням і за переконанням.

VI. Оголошення та коментар домашнього завдання.

Завдання для всього класу.

Переказувати казку.

Переглянути виставу театру «Скетч-арт» за твором В.Шевчука «Чотири сестри»

Індивідуальні завдання.

Створити комікс до казки за допомогою сервісу Canva.

Джерела

1. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. https://osvita.ua/doc/files/news/830/83087/Ukr_lit_5-6-kl_Yatsenko_ta_in_14_07.pdf
3. <https://osvita.ua/school/method/1007>
4. https://pidruchnyk.com.ua/1681-5_ukrlit_kalynych.html
5. <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2833>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=B2sPFC9UNks>